

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
038/2024	Eldrerådet	PS	13.11.2024
039/2024	Funksjonsnedsettes Råd	PS	12.11.2024
050/2024	Ungdomsrådet	PS	11.11.2024
066/2024	Utvalg for areal, næring og kultur	PS	19.11.2024
016/2024	Administrasjonsutvalget	PS	20.11.2024
108/2024	Formannskapet	PS	20.11.2024
137/2024	Kommunestyret	PS	11.12.2024

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Roy-Ove Kvernenes	K1-145	24/710

Økonomiplan 2025 - 2028, Budsjett 2025

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerka tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

2. Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2026 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.
3. Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 3,43 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 2,29%. For 2025 er det budsjetter med et overskudd på kr. 4 454 223 millioner. Overskuddet blir avsatt til disposisjonsfond.
4. Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	51 882 200
Oppvekst	163 117 950
Helse og Velferd	240 268 363
Næring, Samfunn og Kultur	102 059 164
Nettor driftsramme kraft	-53 260 000
Netto drift overordnet	-34 704 000
Avskrivninger og kalk/renter	-61 685 000
Total netto ramme	407 678 677

Nettorammene er inklusive avskrivninger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nytilsetninger.

Investeringer

5. Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i kapittel 12.4. Kommunestyret stiller øvrige investeringsprosjekter i bero i tråd med oppstilling i kapittel 11.2.

Investering innenfor selvkost (VAR)	23 200 000
Andre investeringe	38 218 700
Startlån for videreformidling	5 000 000

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrensa til 3 million kroner. Ved omdisponeringer skal formannskapet orienteres.

6. Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR	15 000 000
Øvrige opplån	17 000 000
Startlån	5 000 000

Kommunedirektør blir delegert mynde til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeida i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum må være innenfor grenser som kommunelova setter, jf. Kommunalova § 50 nr. 7. Delegeringa gjelder i hele lånet si løpetid.

7. Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8. Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune:

For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i medhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er grunna nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som frå og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Virkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav a.

Eiendomsskattesats:

- a. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
- b. Differensiert skattesats for bustaddelen i eiendommer med sjølvstendig bustaddel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
- c. Eiendomsskattene for alle eiendommer, kontorjusteres med 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)
- d. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del kvart år fra og med 2019.

Takstvedtekter:

- a. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune blei vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

Terminer:

- a. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

Takster:

Taksering fra 2013 ligg til grunn for satser.

Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

- Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2

Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert mynde til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

9. Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10. Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.

11. Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet

Innstilling bare til formannskapet:

11. Budsjett 2025 og økonomiplan 2026 – 2028 legges ut på offentlig høring.

Vedtak som innstilling fra Formannskapet, 20.11.2024

Arbeiderpartiet og Høgre – forslag til budsjett og økonomiplan 2025-2028

Driftsbudsjett

2. Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2025 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.
3. Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 3,43 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 2,29%. For 2025 er det budsjetter med et overskudd på kr. 4 454 223 millioner. Overskuddet blir avsatt til disposisjonsfond.
4. Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	51 882 200
Oppvekst	163 117 950
Helse og Velferd	240 268 363
Næring, Samfunn og Kultur	102 059 164
Nettor driftsramme kraft	-53 260 000
Netto drift overordnet	-34 704 000
Avskrivninger og kalk/renter	-61 685 000
Total netto ramme	407 678 677

Nettorammene er inklusive avskrivninger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nyttilsetninger.

Investeringer

5. Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i kapittel 12.4. Kommunestyret stiller øvrige investeringsprosjekter i bero i tråd med oppstilling i kapittel 11.2.

Investering innenfor selvkost (VAR)	23 200 000
Andre investeringe	38 218 700
Startlån for videreformidling	5 000 000

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrensa til 3 million kroner. Ved omdisponeringer skal formannskapet orienteres.

6. Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR	15 000 000
Øvrige opplån	17 000 000
Startlån	5 000 000

Kommunedirektør blir delegert mynde til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeida i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum må være innenfor grenser som kommunelova setter, jf. Kommunelova § 50 nr. 7. Delegeringa gjelder i hele lånet si løpetid.

7. Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8. Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune:

For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i medhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er grunna nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som frå og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Virkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav a.

Eiendomsskattesats:

- a. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
- b. Differensiert skattesats for bustaddelen i eiendommer med sjølvstendig bustaddel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
- c. Eiendomsskattene for alle eiendommer, kontorjusteresmed 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)
- d. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del kvart år fra og med 2019.

Takstvedtekter:

- a. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune blei vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

Terminer:

- a. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

Takster:

Taksering fra 2013 ligg til grunn for satser.

Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

- Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2

Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert mynde til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

9. Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10. Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.

11. Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet

12. Kommunestyret gjør følgende prioritering av tiltak i budsjett 2025:

Tiltak som ikke gjennomføres i budsjett for 2025:

Fagleg stab og støtte:

FSS-09: Kraftdag, kroner -150 000 -150 000 -150 000 -150 000

Oppvekst:

OPP-11: Endre driftskonsept for elevkantinen, Sauda ungdomsskule, kroner 0, 201.000, 210.000. 210.000

OPP-03: Reduksjon i opningstider for SFO, kroner -64 000 -64 000 -64 000 -64 000

Opp 10. endring av elevrettede tiltak. -170.000 -170.000 -170.000 -170.000

Helse og velferd:

HV-02: Gratis kaffe til tilsette i Sauda kommune, kroner -150 000 -150 000 -150 000 -150 000

HV-05: Reduksjon i heimeutenesta med 1,5 årsverk, kroner-1 860 000 -1 860 000 -1 860 000 -1 860 000

HV-09: Reduksjon i opningstider for dagsenteret, frå 5 til 3 dager i veka, kroner -568 000 -568 000 -568 000

HV-23: Tildelingskontoret, utkøyring av hjelpemidler, kroner - 0. -300.000 -300.000 -300 000

Næring, samfunn og kultur:

NSK-16: Reduksjon på Brann, kroner -59 000 -59.000 -59.000 -59.000

NSK-36: Avtale Reisemål Ryfylke, kroner -300 000 -300 000 -300.000 -300 000

Tiltak som tas inn/gjennomføres av kommunedirektørens ikke-anbefalte tiltak:

Fagleg stab og støtte:

FSS-16: Voksenlærlingar 2025, kroner 1 346 000 ,0 ,0 ,0

Helse og velferd:

HV-19: Prosjektstilling over i fast drift – hukommelsesteamet, kroner 351 000 351 000 351 000 351 000

HV-26: Kommunale VTA-plassar, kroner 120 000, 240 000, 240 000, 240 000

12.1 Kommunedirektøren innarbeider endringane i budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 og oppdaterer tal og tabellar i dokumentet.

13. Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 legges ut på offentlig høring.

Viser til sak 058/2024. Kommunestyre ber kommunedirektøren prioriterer at ressurser som ble tildelt i budsjett for 2024, tilsvarende 25% stilling, blir benyttet for å lage en konkretisert plan om helgetilbud for ungdom fra 15-18år. Ber om at det blir lagt frem en sak for kommunestyre i første del av 2025. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at ungdom i denne aldersgruppen er medvirkende i prosessarbeidet.

14. OPP 3. Reduksjon av åpningstider SFO.

Summen for tiltaket er redusert. Kommunestyre ber kommunedirektøren iverksette tiltak om redusert åpningstid hverdager, men beholde tilbudet i ferier.

15. Opp 10. Endring/reduksjon av elevrettede tiltak. Innsparing reduseres. Ønsker å gjennomføre tiltak b, c og d. Ønsker ikke å gjennomføre tiltak a. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med sak om hvordan en lokal leirskole kan organiseres, med synliggjøring av kostnad.

16. Opp 09. Opphør av medlemskap. Tiltaket kommunedirektøren ikke anbefaler blir tatt inn. Innsparing er redusert da en velger deler av tiltaket. Kommunestyret ber kommunedirektøren si opp MOT-avtalen, videreføre Active Floor lisens og kun videreføre lisens for Gleding på de skolene som bruker verktøykassen aktivt pr i dag. i barnehagene.

17. Opp 11. Endring av driftskonsept elevkantinen, Sauda ungdomsskule. Tiltaket tas ut som innsparingstiltak. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med sak som beskriver muligheter i fremtidig elevstyrt drift.

Forslaget vedtatt med 4 mot 3 stemmer. Kjell Arnold Pettersen (R), Lillian Nordengen (Sp) og Vegard Birkeland Rød (Sp) stemte mot.

Ungdomsrådet - 050/2024

UNG - behandling

Kommunedirektøren orienterte om saken
Alle medlemmer tok ordet i saken

UNG - vedtak:

Ungdomsrådet støtter ikke gjennomføring av følgende tiltak:

OPP-05: Reduksjon av foreldrearrangement i barnehage og skole

OPP-06: Reduksjon bemanning skole, 1

OPP-10: Endring/reduksjon av elevrettede tiltak

OPP-11: Endre driftskonsept for elevkantinen, Sauda ungdomsskule

NSK-04: Avvikle kommunens tilbud på Møteplassen

Ungdomsrådet støtter kommunedirektørens vurdering om ikke å si opp undervarme på stadion i tråd ikke anbefalt tiltak NSK-12: Si opp avtale om undervarme Sauda stadion.

Ungdomsrådets ønsker å trekke frem følgende punkter fra sin handlingsplan som de ønsker at kommunestyret skal sette av midler til i 2025:

- 1.Ungdomsrådet ønsker en kartleggingsundersøkelse av hvorfor personer/familier flytter fra Sauda.
- 2.Ungdomsrådet ønsker tak over tribunen ved Sauda stadion

Enstemmig vedtatt

Funksjonsnedsettes Råd - 039/2024

FUN - behandling

Bekymring, foreslått av Anja Huse, Høyre

Funksjonsnedsettelse råd ser med bekymring på at den økonomiske situasjonen i Sauda Kommune som vil ramme de svakeste gruppene i samfunnet.

Alle medlemmene tok ordet i saken.

FUN - vedtak:

Funksjonsnedsettelse råd ser med bekymring på at den økonomiske situasjonen i Sauda Kommune som vil ramme de svakeste gruppene i samfunnet.

Enstemmig vedtatt.

Eldrerådet - 038/2024

ELD - behandling

Forslag tiltak fra eldrerådsleder , foreslått av Nansy Lund,

4.4 Tiltak

Eldrerådet ber kommunestyret om å opprettholde rullerende barnehageopptak. Dette gjelder også åpningstidene i barnehage og SFO.

Da dette blant annet har mange positive konsekvenser ved ansettelse av nye medarbeidere i kommune som helhet. Kan også ha positiv innvirkning på folketallsutviklingen.

5.4 TILTAK

BAKGRUNN

Personer med demenssykdom vil dobles i vår kommune.

Dette er noen av bakgrunnen for rådene eldrerådet gir kommunestyret iforbindelse med økonomiplanen for 2025.

Kommunen skal legge til rette for et tjenestetilbud som er tilpasset den enkeltes behov. Målet er også at de som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge som mulig.

En kostnad i dag kan gi samfunnsøkonomiske gevinster i senere budsjetter. Vi løser derfor

ikke morgendagens utfordringer med å gå baklengs inn i framtiden.

De som arbeider ved dagsenter, Hukommelseteem og Hjemmetjenesten i vår kommune er genuint opptatt av at personer med demenssykdom og deres pårørende skal få hjelp og støtte når familien blir rammet.

De er også en drivkraft for å utvikle tilbud som nå også må tilpasset yngre personer med demenssykdom.

OPPRETTTHOLDE OG UTVIDE DAGSENTERET TILBUDET I SAUDA KOMMUNE

Personer med demenssykdom har rett på hjelp fra helse- og omsorgstjenestene på lik linje med alle andre som har behov for det.

Fra januar 2020 ble det lovpålagt at kommunene skal ha tilbud om dagaktivitet for hjemmeboende personer med demenssykdom.

Dagsenteret plass for mennesker med dement i Sauda kommune er lovpålagt og skal gi nødvendig helsetjenester og den avlastning som pårørende trenger.

For demens - pårørende trenger tid til sosial kontakt eller «Dement -frie soner».

Vår kommune har dagsentertilbud for

8 personer på dagtid, 5 dager i uken.

Dette er ikke nok.

Kan hende tiden nå inne for å utvide, ikke å risikerer å rive ned et godt tilbud som er bygd opp gjennom mange år.

En plass på sykehjem koster minst en million i året. Hjemmetjenesten og dagsenterplass kan da være et godt alternativ, utifra kostnader .

og som forutsetter at dette er det rette omsorgstjenesten for den det gjelder for.

Eldrerådet råder kommunestyre til å opprettholde dagenstilbud og starter planlegging til at åpningstidene må utvides til også være et tilbud om ettermiddagen og kvelden 7 dager i uken.

Demensrammede trenger gode aktivitetstilbud og faglig kompetanse i vår kommune.

Satsing på aktivitetstilbud er helt nødvendig for å ta vare på de som har demenssykdom i dag og den veksten som kommer.

De som rammes får ikke muligheten til å kjempe for å bli friske, men vår kommune skal bidra til å gjøre dagene så gode som mulig, så lenge som mulig for den enkelte og pårørende.

Mangelfulle aktivitetstilbud har negative konsekvenser for den syke, som ofte får et forverret symptombilde og tap av funksjon. Tomme dager forverrer helsen til den som har demenssykdommen og øker belastningen på pårørende.

Dagsentertilbudet gir derfor dobbelt gevinst. Personer med demenssykdom får et målrettet tilbud samtidig som pårørende får avlastning i en veldig krevende hverdag.

Eldrerådet i Sauda har fått henvendelse fra redde pårørende som tenke at ved et redusert dagsentertilbud vedtak vil føre til på kortsikt å risikere å rive ned familie og hverdagslivet

SKYSSSTILBUDET TIL DAGSENTERET

Eldrerådet ønsker at skyss ordningen til og fra dagsenteret må en i vår kommune også få til et bedre ordningen på enn hva som er tilfelle idag.

Eldrerådet ber kommunestyret om at det opprettes samme skyss ordningen som hva våre nabokommuner har fått til.

BISTAND FRA PÅRØRENDE SKAL ALDRI VÆRE EN SELVFØLGGE NÅR FAMILIEMEDLEM FÅR DEMENTSYKDOMM

Sauda Kommune skal ikke ta pårørende som en selvfølgelig ressurs. Pårørende blir også yngre og er oftere og oftere i yrkesaktivalder.

Pårørende opplever ofte at verden raser sammen. Da skal man ikke i tillegg bli spurt om de har ressurser, kapasitet, helse, energi og vilje til å ta på seg, ofte store omsorgsoppgaven på sine skuldre.

Norge har ingen lov som pålegger dette. Det er kommunen som skal ha denne oppgaven. Helse- og omsorgstjenesteloven pålegger kommunen å sørge for nødvendig helsehjelp og omsorgstjenester til alle som oppholder seg i vår kommunen. Selvfølgelig også for personer med sykdommen demens.

Men for noen pårørende har de ressurser, kapasitet, helse, energi og vilje til å ta del i oppgaven ilag og i godt samarbeid med Hjemmetjenesten i kommunen vår.

Eldrerådet har bedt ordføreren om vår kommune får på plass Pårørende avtaler.

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til å beholde dagens stillingshjemmler i hjemmetjenesten og ETT, og styrke hjemmetjenesten. Eldrerådet ønsker å viderefør prosjektstillingen til fast, Hukommelsesteamet, HV-19.

De aller fleste vil bo hjemme så lenge som mulig, og da er det kommunestyret sin jobb å bidra til at det er mulig,

At flere eldre skal få den muligheten, med hjelp fra flinke fagfolk, trygghetsteknologi og gode omsorgstilbud. Eldrerådet ber da med denne bakgrunn om at kommunestyret også utvikler og styrke hjemmetjenesten.

LIVSGLEDE FOR ELDRE

Gjør en forskjell i enkelt menneske sitt hverdagsliv, for helsen, for kropp, sjel og sinn.

Med aktiviteter, opplevelser, samhold og fellesskap på tvers av generasjoner.

Allt det man ønsker mer av i hverdagslivet.

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til at

Livsglede for eldre må opprettsholde og videreføres og videre utvikles.

Høllandstune er neste plass som bør få livsglede opplegge i sin hverdag.

Livsglede for eldre har også opplæring; Sammen for digital inkludering.

Digivenn er et lavterskel veiledningstilbud der ungdom skole /videregående elever hjelper eldre med digitale verktøy på lokale møteplasser. Målet er å skape sosiale arenaer på tvers av generasjoner, motvirke ensomhet og øke digital hverdagskompetanse og helsekompetanse. Veiledningen er knyttet til elevenes læreplanmål, som sikrer en

pedagogisk tilnærming.

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til å innføre dette tilbudet i vår kommune.

Andre tiltak:

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til å styrke

den frivillige støttekontaktordningen ved terminalpleie. Skolere flere frivillige som er utdannet eksp. via Røde Kors kurs. Tiltaket bør også bli bedre kjent for de som ønsker denne ordningen. Det oppfordres til enerom ved terminalpleie.

Alle medlemmene tok ordet i saken.

ELD - vedtak:

4.4 Tiltak

Eldrerådet ber kommunestyret om å opprettholde rullerende barnehageopptak. Dette gjelder også åpningstidene i barnehage og SFO.

Da dette blant annet har mange positive konsekvenser ved ansettelse av nye medarbeidere i kommune som helhet. Kan også ha positiv innvirkning på folketallsutviklingen.

5.4 TILTAK

BAKGRUNN

Personer med demenssykdom vil dobles i vår kommune.

Dette er noen av bakgrunnen for rådene eldrerådet gir kommunestyret iforbindelse med økonomiplanen for 2025.

Kommunen skal legge til rette for et tjenestetilbud som er tilpasset den enkeltes behov. Målet er også at de som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge som mulig.

En kostnad i dag kan gi samfunnsøkonomiske gevinster i senere budsjetter. Vi løser derfor ikke morgendagens utfordringer med å gå baklengs inn i framtiden.

De som arbeider ved dagsenter, Hukommelseteem og Hjemmetjenesten i vår kommune er genuint opptatt av at personer med demenssykdom og deres pårørende skal få hjelp og støtte når familien blir rammet.

De er også en drivkraft for å utvikle tilbud som nå også må tilpasset yngre personer med demenssykdom.

OPPRETTTHOLDE OG UTVIDE DAGSENTERET TILBUDET I SAUDA KOMMUNE

Personer med demenssykdom har rett på hjelp fra helse- og omsorgstjenestene på lik linje med alle andre som har behov for det.

Fra januar 2020 ble det lovpålagt at kommunene skal ha tilbud om dagaktivitet for hjemmeboende personer med demenssykdom.

Dagsenteret plass for mennesker med demens i Sauda kommune er lovpålagt og skal gi nødvendig helsetjenester og den avlastning som pårørende trenger.

For demens - pårørende trenger tid til sosial kontakt eller «Dement -frie soner».

Vår kommune har dagsentertilbud for

8 personer på dagtid, 5 dager i uken.

Dette er ikke nok.

Kan hende tiden nå inne for å utvide, ikke å risikerer å rive ned et godt tilbud som er bygd opp gjennom mange år.

En plass på sykehjem koster minst en million i året. Hjemmetjenesten og dagsenterplass kan da være et godt alternativ, utifra kostnader .

og som forutsetter at dette er det rette omsorgstjenesten for den det gjelder for.

Eldrerådet råder kommunestyre til å opprettholde dagenstilbud og starter planlegging til at åpningstidene må utvides til også være et tilbud om ettermiddagen og kvelden 7 dager i uken.

Demensrammede trenger gode aktivitetstilbud og faglig kompetanse i vår kommune.

Satsing på aktivitetstilbud er helt nødvendig for å ta vare på de som har demenssykdom i dag og den veksten som kommer.

De som rammes får ikke muligheten til å kjempe for å bli friske, men vår kommune skal bidra til å gjøre dagene så gode som mulig, så lenge som mulig for den enkelte og pårørende.

Mangelfulle aktivitetstilbud har negative konsekvenser for den syke, som ofte får et forverret symptombylde og tap av funksjon. Tomme dager forverrer helsen til den som har demenssykdommen og øker belastningen på pårørende.

Dagsentertilbudet gir derfor dobbelt gevinst. Personer med demenssykdom får et målrettet tilbud samtidig som pårørende får avlastning i en veldig krevende hverdag.

Eldrerådet i Sauda har fått henvendelse fra redde pårørende som tenke at ved et redusert dagsentertilbud vedtak vil føre til på kortsikt å risikere å rive ned familie og hverdagslivet

SKYSSSTILBUDET TIL DAGSENTERET

Eldrerådet ønsker at skyss ordningen til og fra dagsenteret må en i vår kommune også få til et bedre ordningen på enn hva som er tilfelle idag.

Eldrerådet ber kommunestyret om at det opprettes samme skyss ordningen som hva våre nabokommuner har fått til.

BISTAND FRA PÅRØRENDE SKAL ALDRI VÆRE EN SELVFØLGELIG NÅR FAMILIEMEDLEM FÅR DEMENTSYKDOMM

Sauda Kommune skal ikke ta pårørende som en selvfølgelig ressurs. Pårørende blir også yngre og er oftere og oftere i yrkesaktivalder.

Pårørende opplever ofte at verden raser sammen. Da skal man ikke i tillegg bli spurt om de har ressurser, kapasitet, helse, energi og vilje til å ta på seg, ofte store omsorgsoppgaven på sine skuldre.

Norge har ingen lov som pålegger dette. Det er kommunen som skal ha denne oppgaven. Helse- og omsorgstjenesteloven pålegger kommunen å sørge for nødvendig helsehjelp og omsorgstjenester til alle som oppholder seg i vår kommunen. Selvfølgelig også for personer med sykdomen demens.

Men for noen pårørende har de ressurser, kapasitet, helse, energi og vilje til å ta del i oppgaven ilag og i godt samarbeid med Hjemmetjenesten i kommunen vår.

Eldrerådet har bedt ordføreren om vår kommune får på plass Pårørende avtaler.

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til å beholde dagens stillingshjemmler i hjemmetjenesten og ETT, og styrke hjemmetjenesten. Eldrerådet ønsker å viderefør prosjektstillingen til fast, Hukommelsesteamet, HV-19.

De aller fleste vil bo hjemme så lenge som mulig, og da er det kommunestyret sin jobb å bidra til at det er mulig,

At flere eldre skal få den muligheten, med hjelp fra flinke fagfolk, trygghetsteknologi og gode omsorgstilbud. Eldrerådet ber da med denne bakgrunn om at kommunestyret også utvikler og styrke hjemmetjenesten.

LIVSGLEDE FOR ELDRE

Gjør en forskjell i enkelt menneske sitt hverdagsliv, for helsen, for kropp, sjel og sinn.

Med aktiviteter, opplevelser, samhold og fellesskap på tvers av generasjoner.

Allt det man ønsker mer av i hverdagslivet.

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til at

Livsglede for eldre må opprettsholde og videreføres og videre utvikles.

Høllandstune er neste plass som bør få livsglede opplegge i sin hverdag.

Livsglede for eldre har også opplæring; Sammen for digital inkludering.

Digivenn er et lavterskel veiledningstilbud der ungdom skole /videregående elever hjelper eldre med digitale verktøy på lokale møteplasser. Målet er å skape sosiale arenaer på tvers av generasjoner, motvirke ensomhet og øke digital hverdagskompetanse og helsekompetanse. Veiledningen er knyttet til elevenes læreplanmål, som sikrer en pedagogisk tilnærming.

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til å innføre dette tilbudet i vår kommune.

Andre tiltak:

Eldrerådet oppfordrer kommunestyret til å styrke

den frivillige støttekontaktordningen ved terminalpleie. Skolere flere frivillige som er utdannet ekp. via Røde Kors kurs. Tiltaket bør også bli bedre kjent for de som ønsker denne ordningen. Det oppfordres til enerom ved terminalpleie.

Enstemmig vedtatt.

Utvalg for areal, næring og kultur - 066/2024

ANK - behandling

Fellesforslag SP , KRF , SV , R, Uavhengig., foreslått av Vegard Birkeland Rød, Senterpartiet

1) Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerka tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

2) Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2026 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.

3) Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 2,40 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 1,49%. For 2025 er det budsjetter med et underskudd på kr. 1.502.377. Underskuddet dekkes med bruk av disposisjonsfond.

4) Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	Kroner	53 203 200
--	--------	------------

Oppvekst	Kroner	164 901 950
----------	--------	-------------

Helse og velferd	Kroner	244 838 363
------------------	--------	-------------

Næring og samfunn	Kroner	105 755 164
-------------------	--------	-------------

Netto driftsramme kraft	Kroner	-53 260 000
-------------------------	--------	-------------

Netto drift overordna	Kroner	-34 704 000
-----------------------	--------	-------------

Avskrivinger og kalk/renter	Kroner	-61 685 000
-----------------------------	--------	-------------

Total netto ramme	Kroner	419 049 677
-------------------	--------	-------------

Nettorammene er inklusive avskrivinger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nyttilsetninger.

Investeringer

5) Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i vedlegg «Vedlegg 2

Investeringsbudsjett SV-R-SP-KRF-Uavh.pdf»

Investering innenfor selvkost (VAR)	Kroner	23 200 000
-------------------------------------	--------	------------

Andre investeringer	Kroner	25 038 700
---------------------	--------	------------

Startlån for videreformidling	Kroner	5 000 000
-------------------------------	--------	-----------

Investeringsbudsjettet finansieres med:

Refusjoner/ekstern finansiering	Kroner	3 600 000
---------------------------------	--------	-----------

Momskompensasjon	Kroner	7 183 700
------------------	--------	-----------

Ubrukte lånemidler	Kroner	18 635 000
--------------------	--------	------------

Nytt lån VA	Kroner	15 000 000
-------------	--------	------------

Disposisjonsfondet	Kroner	3 820 000
--------------------	--------	-----------

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrenset til 3 million kroner. Ved omdisponeringer orienteres det i tertialrapportene.

6) Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR Kroner 15 000 000

Øvrige opplån Kroner 0

Startlån Kroner 5 000 000

Kommunedirektør blir delegert myndighet til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeidet i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum skal være innenfor grenser som kommuneloven setter, jf. Kommuneloven § 50 nr. 7. Delegeringen gjelder i hele lånets løpetid.

7) Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8) Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune: For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eieendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er begrunnet med nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Verkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav

a) Eiendomsskattesats

i. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.

ii. Differensiert skattesats for boligdelen i eiendommer med selvstendig boligdel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).

iii. Eiendomsskattene for alle eiendommer taksert, kontorjusteres med 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)

iv. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del hvert år fra og med 2019.

b) Takstvedtekter:

i. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune ble vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

c) Terminer:

i. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

d) Takster:

i. Taksering fra 2013 ligger til grunn for satser.

e) Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

i. Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2

ii. Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert myndighet til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

9) Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10) Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.

11) Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet.

Verbalpunkter

12) Kommunestyret forutsetter økt rammetilskudd på kroner 3 560 000. Renteutgifter og inntekter justeres etter prognose rentebanen til Norges Bank. Kontorjustering av eiendomsskatt på 10% legges inn også for 2026 og holdes på det nivået ut perioden.

13) Kommunestyret finansierer øvrige investeringer, kroner 3 820 000, med bruk av disposisjonsfond.

14) Planstrategi, NSK-20, framskyndes 1 år (kroner 1 750 000 i 2025 og kroner 167 000 i 2026) og finansieres med bruk av disposisjonsfond i økonomiplanperioden.

15) Kommunestyret ber kommunedirektøren fremme sak om mandat til «Framtidas Helse og Velferd etter samme modell og framdriftsplan som i prosjektet «Framtidas Oppvekst».

Mandatet skal belyse følgende momenter:

- Oppdragsutlysning for eksternt konsulentbyrå
- Bruk av samlokalisering for å få størst grad av tjenester ut av ressursene.
- Forslag til investeringer som kan ta ned driftsutgiftene
- Innhenting av kunnskapsgrunnlag om framtidens behov.
- Belyse mulige effekter for hjemmetjenesten ved etablering av bofelleskap, som

Comfortpark, der kommunen har leiligheter som kan tildeles på vedtak.

- Brukermedvirkning og involvering
- Kompetanseutvikling for ansatte
- Samarbeid med frivillige organisasjoner og lokalsamfunnet

16) Forprosjekt oppvekst stilles i bero til «Framtidas Helse og Velferd» er gjennomført. INV-21 justeres til kroner 0 i 2025.

17) Sykkelparkering ved kommunale arbeidsplasser legges inn som nytt investeringsprosjekt INV-66, og tilføres kroner 320 000 i 2025, 220 000 i 2026 og 250 000 i 2027 og 2028.

18) Kommunestyret ønsker å få utredet mulighet for, samt skissert et kostnadsestimat og finansieringsløsninger for en fotballhall over 7'er banen/grusbanen i løpet av 2025 og i god tid før budsjettbehandlingen for 2026. Det må vurderes om kostnader til undervarme kan inngå i finansieringen.

19) Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med en sak om rullerende opptak i barnehage før tilbudet avvikles. Saken skal belyse kostnader og barns beste-vurderinger på 3 alternativ: Opprettholdelse av tilbudet som i dag, innføring av et tilbud i kun den største barnehagen og avvikling av tilbudet. Vurderingen skal også belyse kommunens og næringslivets utfordringer med rekruttering og mulig tap av arbeidskraft ved forlengede permisjoner ved venting på barnehageplass.

20) Kommunestyret ber kommunedirektøren planlegge for retaksering av eiendommer for eiendomsskatt i 2026.

21) Kommunestyret ønsker en orienteringssak om hjemme-habilitering. Saken skal belyse om hjemme-habilitering blir ivarettatt i tilstrekkelig grad, rullet ut og drevet fram i Sauda kommune i dag. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, tilgang på ressurser og kompetanse og hvilke muligheter Sauda kommune har.

22) Kommunestyret ber om en sak knyttet til trygghetsalarm der en utreder gradert betaling etter inntekt med utgangspunkt i grunnbeløpet i folketrygden. Eksempelvis intervallene under 2 G, 2-5 G og over 5 G som for hjemmetjenestene. Og utrede muligheten for at de med inntekt under 2 G kan få tjenesten gratis.

23) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til Velferds-teknologi. Saken skal belyse status knyttet til implementering og bruk av Velferds-teknologi i Sauda kommune. Hvilke muligheter som ligger her, og hva som må til for å få dette til å bli et effektivt verktøy i omsorgstjenesten i kommunen. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, og status på ressurser og kompetanse innenfor feltet.

24) Kommunestyret ber kommunedirektøren videreføre tirsdaysgruppen ved møteplassen. NSK-04 Møteplassen tilføres kroner 86 000 for finansiering i perioden.

25) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til tjenester til Hellandsbygd og innbyggerne der. Saudefaldene har historisk sett vært en viktig aktør for å støtte bygdesamfunnet ved å sørge for nødvendig infrastruktur som strøm, vann, kloakk, brøyting, samfunnshus osv. De siste årene har Saudefaldene gradvis redusert sitt engasjement, og det er signalisert at deres støtte til bygdesamfunnet kan bli ytterligere redusert.

Kommunestyret ber om at orienteringssaken belyser følgende momenter:

- Kartlegging av nåværende tjenester og infrastruktur
- Konsekvenser for innbyggerne og kommunen
- Mulige løsninger og tiltak - inkl. kostnad

26) Tiltak på kommunalsjefområder, og tallbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 1 Økonomiplan 2025-2028 SV-R-SP-KRF-Uavh.pdf». Investeringsbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett SV-R-SP-KrF-Uavh.pdf». Økonomiplanen oppdateres etter vedtak og distribueres til kommunestyret.

Innstilling bare til formannskapet:

27) Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 legges ut på offentlig høring.

Forslaget vedtatt med 4 mot 3 stemmer. Tina Grytting (H), Dagfinn Birkeland (H), Janne Margrethe Aabø (Ap) stemte mot.

Følgende medlemmer tok ordet i saken:

Vegard Birkeland Rød (Sp)

Kommunedirektørens forslag og fellesforslag fremmet av SV, Rødt, Sp, KrF og uavhengig settes opp mot hverandre ved votering.

Fellesforslag fremmet av SV, Rødt, Sp, KrF og uavhengig protokollføres og legges som vedlegg til saken.

ANK - vedtak:

1) Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerka tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

2) Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2026 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.

3) Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 2,40 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 1,49%. For 2025 er det budsjetter med et underskudd på kr. 1.502.377. Underskuddet dekkes med bruk av disposisjonsfond.

4) Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	Kroner	53 203 200
Oppvekst	Kroner	164 901 950
Helse og velferd	Kroner	244 838 363
Næring og samfunn	Kroner	105 755 164
Netto driftsramme kraft	Kroner	-53 260 000
Netto drift overordna	Kroner	-34 704 000
Avskrivninger og kalk/renter	Kroner	-61 685 000
Total netto ramme	Kroner	419 049 677

Nettorammene er inklusive avskrivninger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løyse arbeidsoppgaver uten nyttilsetninger.

Investeringer

5) Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett SV-R-SP-KRF-Uavh.pdf»

Investering innenfor selvkost (VAR)	Kroner	23 200 000
-------------------------------------	--------	------------

Andre investeringer	Kroner	25 038 700
---------------------	--------	------------

Startlån for videreformidling	Kroner	5 000 000
-------------------------------	--------	-----------

Investeringsbudsjettet finansieres med:

Refusjoner/ekstern finansiering	Kroner	3 600 000
---------------------------------	--------	-----------

Momskompensasjon	Kroner	7 183 700
------------------	--------	-----------

Ubrukte lånemidler	Kroner	18 635 000
--------------------	--------	------------

Nytt lån VA	Kroner	15 000 000
-------------	--------	------------

Disposisjonsfondet	Kroner	3 820 000
--------------------	--------	-----------

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrenset til 3 million kroner. Ved omdisponeringer orienteres det i tertialrapportene.

6) Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR	Kroner	15 000 000
-----	--------	------------

Øvrige opplån	Kroner	0
---------------	--------	---

Startlån	Kroner	5 000 000
----------	--------	-----------

Kommunedirektør blir delegert myndighet til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeidet i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum skal være innenfor grenser som kommuneloven setter, jf. Kommuneloven § 50 nr. 7. Delegeringen gjelder i hele lånets løpetid.

7) Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8) Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune: For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eiedomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er begrunnet med nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Verkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav

a) Eiendomsskattesats

- i. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
- ii. Differensiert skattesats for boligdelen i eiendommer med selvstendig boligdel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
- iii. Eiendomsskattene for alle eiendommer taksert, kontorjusteres med 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)
- iv. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del hvert år fra og med 2019.

b) Takstvedtekter:

- i. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune ble vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

c) Terminer:

- i. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

d) Takster:

- i. Taksering fra 2013 ligger til grunn for satser.

e) Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

- i. Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2
- ii. Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert myndighet til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

9) Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10) Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.

11) Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet.

Verbalpunkter

12) Kommunestyret forutsetter økt rammetilskudd på kroner 3 560 000. Renteutgifter og inntekter justeres etter prognose rentebanen til Norges Bank. Kontorjustering av eiendomsskatt på 10% legges inn også for 2026 og holdes på det nivået ut perioden.

13) Kommunestyret finansierer øvrige investeringer, kroner 3 820 000, med bruk av disposisjonsfond.

14) Planstrategi, NSK-20, framskyndes 1 år (kroner 1 750 000 i 2025 og kroner 167 000 i 2026) og finansieres med bruk av disposisjonsfond i økonomiplanperioden.

15) Kommunestyret ber kommunedirektøren fremme sak om mandat til «Framtidas Helse og Velferd etter samme modell og framdriftsplan som i prosjektet «Framtidas Oppvekst».

Mandatet skal belyse følgende momenter:

- Oppdragsutlysning for eksternt konsulentbyrå
- Bruk av samlokalisering for å få størst grad av tjenester ut av ressursene.
- Forslag til investeringer som kan ta ned driftsutgiftene
- Innhenting av kunnskapsgrunnlag om framtidens behov.
- Belyse mulige effekter for hjemmetjenesten ved etablering av bofelleskap, som Comfortpark, der kommunen har leiligheter som kan tildeles på vedtak.
- Brukermedvirkning og involvering
- Kompetanseutvikling for ansatte
- Samarbeid med frivillige organisasjoner og lokalsamfunnet

16) Forprosjekt oppvekst stilles i bero til «Framtidas Helse og Velferd» er gjennomført. INV-21 justeres til kroner 0 i 2025.

17) Sykkelparkering ved kommunale arbeidsplasser legges inn som nytt investeringsprosjekt INV-66, og tilføres kroner 320 000 i 2025, 220 000 i 2026 og 250 000 i 2027 og 2028.

18) Kommunestyret ønsker å få utredet mulighet for, samt skissert et kostnadsestimat og finansieringsløsninger for en fotballhall over 7'er banen/grusbanen i løpet av 2025 og i god tid før budsjettbehandlingen for 2026. Det må vurderes om kostnader til undervarme kan inngå i finansieringen.

19) Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med en sak om rullerende opptak i barnehage før tilbudet avvikles. Saken skal belyse kostnader og barns beste-vurderinger på 3 alternativ: Opprettholdelse av tilbudet som i dag, innføring av et tilbud i kun den største barnehagen og avvikling av tilbudet. Vurderingen skal også belyse kommunens og næringslivets utfordringer med rekruttering og mulig tap av arbeidskraft ved forlengede permisjoner ved venting på barnehageplass.

20) Kommunestyret ber kommunedirektøren planlegge for retaksering av eiendommer for eiendomsskatt i 2026.

21) Kommunestyret ønsker en orienteringssak om hjemme-habilitering. Saken skal belyse om hjemme-habilitering blir ivare tatt i tilstrekkelig grad, rullet ut og drevet fram i Sauda kommune i dag. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, tilgang på ressurser og kompetanse og hvilke muligheter Sauda kommune har.

22) Kommunestyret ber om en sak knyttet til trygghetsalarm der en utreder gradert betaling etter inntekt med utgangspunkt i grunnbeløpet i folketrygden. Eksempelvis intervallene under 2 G, 2-5 G og over 5 G som for hjemmetjenestene. Og utrede muligheten for at de med inntekt under 2 G kan få tjenesten gratis.

23) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til Velferds-teknologi. Saken skal belyse status knyttet til implementering og bruk av Velferds-teknologi i Sauda kommune. Hvilke muligheter som ligger her, og hva som må til for å få dette til å bli et effektivt verktøy i omsorgstjenesten i kommunen. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, og status på ressurser og kompetanse innenfor feltet.

24) Kommunestyret ber kommunedirektøren videreføre tirsdaysgruppen ved møteplassen. NSK-04 Møteplassen tilføres kroner 86 000 for finansiering i perioden.

25) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til tjenester til Hellandsbygd og innbyggerne der. Saudefaldene har historisk sett vært en viktig aktør for å støtte bygdesamfunnet ved å sørge for nødvendig infrastruktur som strøm, vann, kloakk, brøyting, samfunnshus osv. De siste årene har Saudefaldene gradvis redusert sitt engasjement, og det er signalisert at deres støtte til bygdesamfunnet kan bli ytterligere redusert.

Kommunestyret ber om at orienteringssaken belyser følgende momenter:

- Kartlegging av nåværende tjenester og infrastruktur
- Konsekvenser for innbyggerne og kommunen
- Mulige løsninger og tiltak - inkl. kostnad

26) Tiltak på kommunalsjefområder, og tallbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 1 Økonomiplan 2025-2028 SV-R-SP-KRF-Uavh.pdf». Investeringsbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett SV-R-SP-KrF-Uavh.pdf». Økonomiplanen oppdateres etter vedtak og distribueres til kommunestyret.

Innstilling bare til formannskapet:

27) Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 legges ut på offentlig høring.

Forslaget vedtatt med 4 mot 3 stemmer. Tina Grytting (H), Dagfinn Birkeland (H), Janne Margrete Aabø (Ap) stemte mot.

Formannskapet - 108/2024

FOR - behandling

Forslag til budsjett AP/H, foreslått av Ann Kristin Kalvik, Arbeiderpartiet

Arbeiderpartiet og Høgre – forslag til budsjett og økonomiplan 2025-2028

Driftsbudsjett

2. Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2025 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.
3. Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 3,43 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 2,29%. For 2025 er det budsjetter med et overskudd på kr. 4 454 223 millioner. Overskuddet blir avsatt til disposisjonsfond.
4. Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	51 882 200
Oppvekst	163 117 950
Helse og Velferd	240 268 363
Næring, Samfunn og Kultur	102 059 164
Nettor driftsramme kraft	-53 260 000
Netto drift overordnet	-34 704 000
Avskrivninger og kalk/renter	-61 685 000
Total netto ramme	407 678 677

Nettorammene er inklusive avskrivninger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nyttilsetninger.

Investeringer

5. Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i kapittel 12.4. Kommunestyret stiller øvrige investeringsprosjekter i bero i tråd med oppstilling i kapittel 11.2.

Investering innenfor selvkost (VAR)	23 200 000
Andre investeringe	38 218 700
Startlån for videreformidling	5 000 000

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrensa til 3 million kroner. Ved omdisponeringer skal formannskapet orienteres.

6. Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR	15 000 000
Øvrige opplån	17 000 000
Startlån	5 000 000

Kommunedirektør blir delegert mynde til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeida i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum må være innenfor grenser som kommunelova setter, jf. Kommunalova § 50 nr. 7. Delegeringa gjelder i hele lånet si løpetid.

7. Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8. Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune:

For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i medhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er grunna nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som frå og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Virkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav a.

Eiendomsskattesats:

- a. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
- b. Differensiert skattesats for bustaddelen i eiendommer med sjølvstendig bustaddel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
- c. Eiendomsskattene for alle eiendommer, kontorjusteresmed 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)
- d. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del kvart år fra og med 2019.

Takstvedtekter:

- a. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune blei vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

Terminer:

- a. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

Takster:

Taksering fra 2013 ligg til grunn for satser.

Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

- Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2

Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert mynde til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

9. Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10. Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.

11. Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet

12. Kommunestyret gjer følgende prioritering av tiltak i budsjett 2025:

Tiltak som ikkje gjennomførast i budsjett for 2025:

Fagleg stab og støtte:

FSS-09: Kraftdag, kroner -150 000 -150 000 -150 000 -150 000

Oppvekst:

OPP-11: Endre driftskonsept for elevkantinen, Sauda ungdomsskule, kroner 0, 201.000, 210.000. 210.000

OPP-03: Reduksjon i opningstider for SFO, kroner -64 000 -64 000 -64 000 -64 000

Opp 10. endring av elevrettede tiltak. -170.000 -170.000 -170.000 -170.000

Helse og velferd:

HV-02: Gratis kaffe til tilsette i Sauda kommune, kroner -150 000 -150 000 -150 000 -150 000

HV-05: Reduksjon i heimetenesta med 1,5 årsverk, kroner-1 860 000 -1 860 000 -1 860 000 -1 860 000

HV-09: Reduksjon i opningstider for dagsenteret, frå 5 til 3 dager i veka, kroner -568 000 -568 000 -568 000 -568 000

HV-23: Tildelingskontoret, utkøyring av hjelpemidler, kroner - 0. -300.000 -300.000 -300 000

Næring, samfunn og kultur:

NSK-16: Reduksjon på Brann, kroner -59 000 -59.000 -59.000 -59.000

NSK-36: Avtale Reisemål Ryfylke, kroner -300 000 -300 000 -300.000 -300 000

Tiltak som tas inn/gjennomføres av kommunedirektørens ikkje-anbefalte tiltak:

Fagleg stab og støtte:

FSS-16: Voksenlærlingar 2025, kroner 1 346 000 ,0 ,0 ,0

Helse og velferd:

HV-19: Prosjektstilling over i fast drift – hukommelsesteamet, kroner 351 000 351 000 351 000 351 000

HV-26: Kommunale VTA-plassar, kroner 120 000, 240 000, 240 000, 240 000

12.1 Kommunedirektøren innarbeider endringane i budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 og oppdaterer tal og tabellar i dokumentet.

13. Budsjet 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 legges ut på offentlig høring. Viser til sak 058/2024. Kommunestyre ber kommunedirektøren prioriterer at ressurser som ble tildelt i budsjett for 2024, tilsvarende 25% stilling, blir benyttet for å lage en konkretisert plan om helgetilbud for ungdom fra 15-18år. Ber om at det blir lagt frem en sak for kommunestyre i første del av 2025. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at ungdom i denne aldersgruppen er medvirkende i prosessarbeidet.

14. OPP 3. Reduksjon av åpningstider SFO.

Summen for tiltaket er redusert. Kommunestyre ber kommunedirektøren iverksette tiltak om redusert åpningstid hverdager, men beholde tilbudet i ferier.

15. Opp 10. Endring/reduksjon av elevrettede tiltak. Innsparing reduseres. Ønsker å gjennomføre tiltak b, c og d. Ønsker ikke å gjennomføre tiltak a. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med sak om hvordan en lokal leirskole kan organiseres, med synliggjøring av kostnad.

16. Opp 09. Opphør av medlemskap. Tiltaket kommunedirektøren ikke anbefaler blir tatt inn. Innsparing er redusert da en velger deler av tiltaket. Kommunestyret ber kommunedirektøren si opp MOT-avtalen, videreføre Active Floor lisens og kun videreføre lisens for Gleding på de skolene som bruker verktøykassen aktivt pr i dag. i barnehagene.

17. Opp 11. Endring av driftskonsept elevkantinen, Sauda ungdomsskule. Tiltaket tas ut som innsparingstiltak. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med sak som beskriver muligheter i fremtidig elevstyrt drift.

Forslaget vedtatt med 4 mot 3 stemmer. Kjell Arnold Pettersen (R), Lillian Nordengen (Sp) og Vegard Birkeland Rød (Sp) stemte mot.

Budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028, foreslått av Lillian Nordengen, Senterpartiet

1) Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerka tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

2) Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2026 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.

3) Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 2,40 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 1,49%. For 2025 er det budsjetter med et underskudd på kr. 1.502.377. Underskuddet dekkes med bruk av disposisjonsfond.

4) Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	Kroner	53 203 200
--	--------	------------

Oppvekst	Kroner	164 901 950
----------	--------	-------------

Helse og velferd	Kroner	244 838 363
------------------	--------	-------------

Næring og samfunn	Kroner	105 755 164
Netto driftsramme kraft	Kroner	-53 260 000
Netto drift overordna	Kroner	-34 704 000
Avskrivninger og kalk/renter	Kroner	-61 685 000
Total netto ramme	Kroner	419 049 677

Nettorammene er inklusive avskrivninger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nyttilsetninger.

Investeringer

5) Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i vedlegg «Vedlegg 2

Investeringsbudsjett SV-R-SP-KRF-Uavh.pdf»

Investering innenfor selvkost (VAR) Kroner 23 200 000

Andre investeringer Kroner 25 038 700

Startlån for videreformidling Kroner 5 000 000

Investeringsbudsjettet finansieres med:

Refusjoner/ekstern finansiering Kroner 3 600 000

Momskompensasjon Kroner 7 183 700

Ubrukte lånemidler Kroner 18 635 000

Nytt lån VA Kroner 15 000 000

Disposisjonsfondet Kroner 3 820 000

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrenset til 3 million kroner. Ved omdisponeringer orienteres det i tertialrapportene.

6) Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR Kroner 15 000 000

Øvrige opplån Kroner 0

Startlån Kroner 5 000 000

Kommunedirektør blir delegert myndighet til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeidet i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum skal være innenfor grenser som kommuneloven setter, jf. Kommuneloven § 50 nr. 7. Delegeringen gjelder i hele lånets løpetid.

7) Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8) Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune: For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteleva §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eignedomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er begrunnet med nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Verkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav

a) Eiendomsskattesats

i. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.

ii. Differensiert skattesats for boligdelen i eiendommer med selvstendig boligdel, med

tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).

iii. Eiendomsskattene for alle eiendommer taksert, kontorjusteres med 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)

iv. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del hvert år fra og med 2019.

b) Takstvedtekter:

i. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune ble vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

c) Terminer:

i. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

d) Takster:

i. Taksering fra 2013 ligger til grunn for satser.

e) Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

i. Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2

ii. Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert myndighet til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

9) Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10) Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.

11) Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet.

Verbalpunkter

12) Kommunestyret forutsetter økt rammetilskudd på kroner 3 560 000. Renteutgifter og inntekter justeres etter prognose rentebanen til Norges Bank. Kontorjustering av eiendomsskatt på 10% legges inn også for 2026 og holdes på det nivået ut perioden.

13) Kommunestyret finansierer øvrige investeringer, kroner 3 820 000, med bruk av disposisjonsfond.

14) Planstrategi, NSK-20, framskyndes 1 år (kroner 1 750 000 i 2025 og kroner 167 000 i 2026) og finansieres med bruk av disposisjonsfond i økonomiplanperioden.

15) Kommunestyret ber kommunedirektøren fremme sak om mandat til «Framtidas Helse og Velferd etter samme modell og framdriftsplan som i prosjektet «Framtidas Oppvekst».

Mandatet skal belyse følgende momenter:

- Oppdragsutlysning for eksternt konsulentbyrå
- Bruk av samlokalisering for å få størst grad av tjenester ut av ressursene.
- Forslag til investeringer som kan ta ned driftsutgiftene
- Innhenting av kunnskapsgrunnlag om framtidens behov.
- Belyse mulige effekter for hjemmetjenesten ved etablering av bofelleskap, som Comfortpark, der kommunen har leiligheter som kan tildeles på vedtak.

- Brukermedvirkning og involvering

- Kompetanseutvikling for ansatte

- Samarbeid med frivillige organisasjoner og lokalsamfunnet

16) Forprosjekt oppvekst stilles i bero til «Framtidas Helse og Velferd» er gjennomført.

INV-21 justeres til kroner 0 i 2025.

17) Sykkelparkering ved kommunale arbeidsplasser legges inn som nytt investeringsprosjekt INV-66, og tilføres kroner 320 000 i 2025, 220 000 i 2026 og 250 000 i 2027 og 2028.

18) Kommunestyret ønsker å få utredet mulighet for, samt skissert et kostnadsestimat og finansieringsløsninger for en fotballhall over 7'er banen/grusbanen i løpet av 2025 og i god tid før budsjettbehandlingen for 2026. Det må vurderes om kostnader til undervarme kan inngå i finansieringen.

19) Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med en sak om rullerende opptak i barnehage før tilbudet avvikles. Saken skal belyse kostnader og barns beste-vurderinger på 3 alternativ: Opprettholdelse av tilbudet som i dag, innføring av et tilbud i kun den største barnehagen og avvikling av tilbudet. Vurderingen skal også belyse kommunens og næringslivets utfordringer med rekruttering og mulig tap av arbeidskraft ved forlengede permisjoner ved venting på barnehageplass.

20) Kommunestyret ber kommunedirektøren planlegge for retaksering av eiendommer for eiendomsskatt i 2026.

21) Kommunestyret ønsker en orienteringssak om hjemme-habilitering. Saken skal belyse om hjemme-habilitering blir ivaretatt i tilstrekkelig grad, rullet ut og drevet fram i Sauda kommune i dag. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, tilgang på ressurser og kompetanse og hvilke muligheter Sauda kommune har.

22) Kommunestyret ber om en sak knyttet til trygghetsalarm der en utreder gradert betaling etter inntekt med utgangspunkt i grunnbeløpet i folketrygden. Eksempelvis intervallene under 2 G, 2-5 G og over 5 G som for hjemmetjenestene. Og utrede muligheten for at de med inntekt under 2 G kan få tjenesten gratis.

23) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til Velferds-teknologi. Saken skal belyse status knyttet til implementering og bruk av Velferds-teknologi i Sauda kommune. Hvilke muligheter som ligger her, og hva som må til for å få dette til å bli et effektivt verktøy i omsorgstjenesten i kommunen. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, og status på ressurser og kompetanse innenfor feltet.

24) Kommunestyret ber kommunedirektøren videreføre tirsdagsgruppen ved møteplassen. NSK-04 Møteplassen tilføres kroner 86 000 for finansiering i perioden.

25) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til tjenester til Hellandsbygd og innbyggerne der. Saudefaldene har historisk sett vært en viktig aktør for å støtte bygdesamfunnet ved å sørge for nødvendig infrastruktur som strøm, vann, kloakk, brøyting, samfunnshus osv. De siste årene har Saudefaldene gradvis redusert sitt engasjement, og det er signalisert at deres støtte til bygdesamfunnet kan bli ytterligere redusert.

Kommunestyret ber om at orienteringssaken belyser følgende momenter:

- Kartlegging av nåværende tjenester og infrastruktur
- Konsekvenser for innbyggerne og kommunen
- Mulige løsninger og tiltak - inkl. kostnad

26) Tiltak på kommunalsjefområder, og tallbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 1 Økonomiplan 2025-2028 SV-R-SP-KRF-Uavh.pdf». Investeringsbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett SV-R-SP-KrF-Uavh.pdf». Økonomiplanen oppdateres etter vedtak og distribueres til kommunestyret.

27) Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 legges ut på offentlig høring.

Forslaget falt med 3 mot 4 stemmer. Kjell Arnold Pettersen (R), Lillian Nordengen (Sp) og Vegard Birkeland Rød (Sp) stemte for.

Følgende medlemmer tok ordet i saken:

Ann Kristin Kalvik (Ap)

Paul Løyning (H)
Vegard Birkeland Rød (Sp)
Aud Hege Jørgensen Hebnes (H)
Lillian Nordengen (Sp)
Kommunedirektøren kommenterte saken.

Dersom partiene ønsker kvalitetskontroll av eget budsjettforslag, så må det sendes inn til kommunedirektør innen mandag 09.11 kl. 12.00
Fellesforslag fra SV, Rødt, Sp, KrF og uavhengig settes opp mot fellesforslag Ap og H ved votering.

FOR - vedtak:

Arbeiderpartiet og Høgre – forslag til budsjett og økonomiplan 2025-2028

Driftsbudsjett

2. Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2025 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.
3. Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 3,43 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 2,29%. For 2025 er det budsjetter med et overskudd på kr. 4 454 223 millioner. Overskuddet blir avsatt til disposisjonsfond.
4. Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	51 882 200
Oppvekst	163 117 950
Helse og Velferd	240 268 363
Næring, Samfunn og Kultur	102 059 164
Nettor driftsramme kraft	-53 260 000
Netto drift overordnet	-34 704 000
Avskrivninger og kalk/renter	-61 685 000
Total netto ramme	407 678 677

Nettorammene er inklusive avskrivninger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nytilsettinger.

Investeringer

5. Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i kapittel 12.4. Kommunestyret stiller øvrige investeringsprosjekter i bero i tråd med oppstilling i kapittel 11.2.

Investering innenfor selvkost (VAR)	23 200 000
Andre investeringe	38 218 700
Startlån for videreformidling	5 000 000

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrensa til 3 million kroner. Ved omdisponeringer skal formannskapet orienteres.

6. Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR	15 000 000
Øvrige opplån	17 000 000
Startlån	5 000 000

Kommunedirektør blir delegert mynde til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeida i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum må være innenfor grenser som kommunelova setter, jf. Kommunelova § 50 nr. 7. Delegeringa gjelder i hele lånet si løpetid.

7. Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8. Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune:

For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i medhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er grunna nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som frå og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Virkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav a.

Eiendomsskattesats:

- Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
- Differensiert skattesats for bustaddelen i eiendommer med sjølvstendig bustaddel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
- Eiendomsskattene for alle eiendommer, kontorjusteresmed 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)
- Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del kvart år fra og med 2019.

Takstvedtekter:

- Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune blei vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

Terminer:

a. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

Takster:

Taksering fra 2013 ligg til grunn for satser.

Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

- Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2

Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert mynde til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

9. Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10. Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.

11. Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet

12. Kommunestyret gjør følgende prioritering av tiltak i budsjett 2025:**Tiltak som ikke gjennomføres i budsjett for 2025:****Fagleg stab og støtte:**

FSS-09: Kraftdag, kroner -150 000 -150 000 -150 000 -150 000

Oppvekst:

OPP-11: Endre driftskonsept for elevkantinen, Sauda ungdomsskule, kroner 0, 201.000, 210.000. 210.000

OPP-03: Reduksjon i opningstider for SFO, kroner -64 000 -64 000 -64 000 -64 000

Opp 10. endring av elevrettede tiltak. -170.000 -170.000 -170.000 -170.000

Helse og velferd:

HV-02: Gratis kaffe til tilsette i Sauda kommune, kroner -150 000 -150 000 -150 000 -150 000

HV-05: Reduksjon i heimetenesta med 1,5 årsverk, kroner -1 860 000 -1 860 000 -1 860 000 -1 860 000

HV-09: Reduksjon i opningstider for dagsenteret, frå 5 til 3 dager i veka, kroner -568 000 -568 000 -568 000

HV-23: Tildelingskontoret, utkøyring av hjelpemidler, kroner - 0. -300.000 -300.000 -300 000

Næring, samfunn og kultur:

NSK-16: Reduksjon på Brann, kroner -59 000 -59.000 -59.000 -59.000

NSK-36: Avtale Reisemål Ryfylke, kroner -300 000 -300 000 -300.000 -300 000

Tiltak som tas inn/gjennomføres av kommunedirektørens ikke-anbefalte tiltak:**Fagleg stab og støtte:**

FSS-16: Voksenlærlingar 2025, kroner 1 346 000 ,0 ,0 ,0

Helse og velferd:

HV-19: Prosjektstilling over i fast drift – hukommelsesteamet, kroner 351 000
351 000 351 000 351 000

HV-26: Kommunale VTA-plassar, kroner 120 000, 240 000, 240 000, 240 000

12.1 Kommunedirektøren innarbeider endringane i budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 og oppdaterer tal og tabellar i dokumentet.

13. Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 legges ut på offentlig høring.

Viser til sak 058/2024. Kommunestyre ber kommunedirektøren prioriterer at ressurser som ble tildelt i budsjett for 2024, tilsvarende 25% stilling, blir benyttet for å lage en konkretisert plan om helgetilbud for ungdom fra 15-18år. Ber om at det blir lagt frem en sak for kommunestyre i første del av 2025. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at ungdom i denne aldersgruppen er medvirkende i prosessarbeidet.

14. OPP 3. Reduksjon av åpningstider SFO.

Summen for tiltaket er redusert. Kommunestyre ber kommunedirektøren iverksette tiltak om redusert åpningstid hverdager, men beholde tilbudet i ferier.

15. Opp 10. Endring/reduksjon av elevrettede tiltak. Innsparing reduseres. Ønsker å gjennomføre tiltak b, c og d. Ønsker ikke å gjennomføre tiltak a. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med sak om hvordan en lokal leirskole kan organiseres, med synliggjøring av kostnad.

16. Opp 09. Opphør av medlemskap. Tiltaket kommunedirektøren ikke anbefaler blir tatt inn. Innsparing er redusert da en velger deler av tiltaket. Kommunestyret ber kommunedirektøren si opp MOT-avtalen, videreføre Active Floor lisens og kun videreføre lisens for Gleding på de skolene som bruker verktøykassen aktivt pr i dag. i barnehagene.

17. Opp 11. Endring av driftskonsept elevkantinen, Sauda ungdomsskule. Tiltaket tas ut som innsparingstiltak. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med sak som beskriver muligheter i fremtidig elevstyrt drift.

Forslaget vedtatt med 4 mot 3 stemmer. Kjell Arnold Pettersen (R), Lillian Nordengen (Sp) og Vegard Birkeland Rød (Sp) stemte mot.

Kommunestyret - 137/2024

KOM - behandling

Felles Budsjettvedtak, foreslått av Asbjørn Birkeland, Senterpartiet

- 1) Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerka tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

- 2) Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2026 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.
- 3) Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 2,79 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 1,99 %. For 2025 er det budsjettet med et overskudd på kr. 2 304 123. Overskuddet avsettes til disposisjonsfond.
- 4) Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	Kroner	52 507 700
Oppvekst	Kroner	163 764 950
Helse og velferd	Kroner	245 137 363
Næring og samfunn	Kroner	105 199 164
Netto driftsramme kraft	Kroner	-53 260 000
Netto drift overordna	Kroner	-34 704 000
Avskrivinger og kalk/renter	Kroner	-61 685 000
Total netto ramme	Kroner	416 960 177

Nettorammene er inklusive avskrivinger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nytilsetninger.

Investeringer

- 5) Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett.pdf»

Investering innenfor selvkost (VAR)	Kroner	23 200 000
Andre investeringer	Kroner	29 538 700
Startlån for videreformidling	Kroner	5 000 000

Investeringsbudsjettet finansieres med:

Refusjoner/ekstern finansiering	Kroner	3 600 000
Momskompensasjon	Kroner	5 907 740
Ubrukte lånemidler	Kroner	28 230 960
Nytt lån VA	Kroner	15 000 000

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrenset til 1 million kroner. Ved omdisponeringer orienteres det i tertialrapportene.

- 6) Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR	Kroner	15 000 000
Øvrige opplån	Kroner	0
Startlån	Kroner	5 000 000

Kommunedirektør blir delegert myndighet til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeidet i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum skal være innenfor grenser som kommuneloven setter, jf. Kommuneloven § 50 nr. 7. Delegeringen gjelder i hele lånets løpetid.

7) Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8) Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune: For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eignedomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er begrunnet med nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Verkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav

- a) Eiendomsskattesats
 - i. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
 - ii. Differensiert skattesats for boligdelen i eiendommer med selvstendig boligdel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
 - iii. Eiendomsskattene for alle eiendommer taksert, kontorjusteres med 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)
 - iv. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del hvert år fra og med 2019.
- b) Takstvedtekter:
 - i. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune ble vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.
- c) Terminer:
 - i. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.
- d) Takster:
 - i. Taksering fra 2013 ligger til grunn for satser.
- e) Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:
 - i. Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2
 - ii. Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert myndighet til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.

- 9) Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.
- 10) Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.
- 11) Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet.

Verbalpunkter

- 12) Kommunestyret forutsetter økt rammetilskudd på kroner 4 471 000. Renteutgifter og inntekter justeres etter prognose rentebanen til Norges Bank. Kontorjustering av eiendomsskatt på 5% legges inn også for 2026 og 2027 og holdes på det nivået ut perioden.
- 13) Planstrategi, NSK-20, framskyndes 1 år (kroner 1 750 000 i 2025 og et tillegg på kroner 167 000 i 2026). Planstrategien finansieres med bruk av disposisjonsfond i økonomiplanperioden.
- 14) Kommunestyret ber kommunedirektøren fremme sak om mandat til «Framtidas Helse og Velferd etter samme modell og framdriftsplan som i prosjektet «Framtidas Oppvekst». Mandatet skal belyse følgende momenter:
- Oppdragsutlysning for eksternt konsulentbyrå
 - Bruk av samlokalisering for å få størst grad av tjenester ut av ressursene.
 - Forslag til investeringer som kan ta ned driftsutgiftene
 - Innhenting av kunnskapsgrunnlag om framtidens behov.
 - Belyse mulige effekter for hjemmetjenesten ved etablering av bofelleskap, som Comfortpark, der kommunen har leiligheter som kan tildeles på vedtak.
 - Brukermedvirkning og involvering
 - Kompetanseutvikling for ansatte
 - Samarbeid med frivillige organisasjoner og lokalsamfunnet
 - Prioriteringer i tjenester knyttet til barn- og unge skal belyses for å sørge for et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.
- 15) Det gjennomføres et forprosjekt for barneskole med ulike løsninger- og kostnadsalternativ. Forprosjektet skal belyse etterbruk av bygg-/anlegg, trygg skolevei og ulike løsninger for idrettshall/flerbrukshall. Og det utarbeides en plan for oppgradering av barnehagene, ref. vedtak i sak 078/2024. INV-21 justeres til kroner 4 500 000 i 2025.
- 16) Sykkelparkering ved kommunale arbeidsplasser legges inn som nytt investeringsprosjekt INV-66, og tilføres kroner 320 000 i 2025, 220 000 i 2026 og 250 000 i 2027 og 2028.
- 17) Kommunestyret ønsker å få utredet mulighet for, samt skissert et kostnadsestimat og finansieringsløsninger for en fotballhall over 7'er banen/grusbanen i løpet av 2025 og i god tid før budsjettbehandlingen for 2026. Det må vurderes om kostnader til undervarme kan inngå i finansieringen.

- 18) Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med en sak om rullerende opptak i barnehage før tilbudet avvikles. Saken skal belyse kostnader og barns beste-vurderinger på 3 alternativ: Opprettholdelse av tilbudet som i dag, innføring av et tilbud i kun den største barnehagen og avvikling av tilbudet. Vurderingen skal også belyse kommunens og næringslivets utfordringer med rekruttering og mulig tap av arbeidskraft ved forlengede permisjoner ved venting på barnehageplass.
- 19) Kommunestyret ber kommunedirektøren planlegge for retaksering av eiendommer for eiendomsskatt i 2027.
- 20) Kommunestyret ønsker en orienteringssak om hjemme-habilitering. Saken skal belyse om hjemme-habilitering blir ivaretatt i tilstrekkelig grad, rullet ut og drevet fram i Sauda kommune i dag. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, tilgang på ressurser og kompetanse og hvilke muligheter Sauda kommune har.
- 21) Kommunestyret ber om en sak knyttet til trygghetsalarm der en utreder gradert betaling etter inntekt med utgangspunkt i grunnbeløpet i folketrygden. Eksempelvis intervallene under 2 G, 2-5 G og over 5 G som for hjemmetjenestene. Og utrede muligheten for at de med inntekt under 2 G kan få tjenesten gratis.
- 22) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til Velferds-teknologi. Saken skal belyse status knyttet til implementering og bruk av Velferds-teknologi i Sauda kommune. Hvilke muligheter som ligger her, og hva som må til for å få dette til å bli et effektivt verktøy i omsorgstjenesten i kommunen. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, og status på ressurser og kompetanse innenfor feltet.
- 23) Kommunestyret ber kommunedirektøren videreføre støtten og innføre driftstilskudd til møteplassen. NSK-04 Møteplassen tilføres kroner 186 000 for finansiering i perioden.
- 24) Kommunestyret er positive til å inngå eit samarbeid med Etne Brann og Redning. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram ein sak om dette. Det opprettes et nytt tiltak NSK-39 der det budsjetteres med kroner 300 000 i inntekt for dette samarbeidet.
- 25) Kommunestyret ber kommunedirektøren reforhandle avtalen med MOT. Det budsjetteres med en innsparing på kroner 37 000 på tiltak OPP-09 for redusert betaling til MOT.
- 26) Kommunestyret ber kommunedirektøren redusere reise- og hotellutgifter ved Faglig Stab og Støtte. Det opprettes et nytt tiltak FSS-19 der det budsjetteres med kroner 240 000 i innsparing for tiltaket.
- 27) Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med en sak om helgetilbud til ungdom mellom 15 og 18 år. Saken skal inneholde ulike alternativ for helgetilbud, samt belyse ressursbehov og kostnader knyttet til å etablere et slikt tilbud. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at ungdom i denne aldersgruppen er medvirkende i prosessarbeidet og at kommunedirektøren legger frem saken første halvår 2025.

28) Kommunestyret ber kommunedirektøren prioritere å øke med en ladestasjon med to uttak for billading ved Sauda Legesenter. Tiltaket utføres innenfor rammen til Næring og Samfunn.

29) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til tjenester til Hellandsbygd og innbyggerne der. Saudefaldene har historisk sett vært en viktig aktør for å støtte bygdesamfunnet ved å sørge for nødvendig infrastruktur som strøm, vann, kloakk, brøyting, samfunnshus osv. De siste årene har Saudefaldene gradvis redusert sitt engasjement, og det er signalisert at deres støtte til bygdesamfunnet kan bli ytterligere redusert.

Kommunestyret ber om at orienteringssaken belyser følgende momenter:

- Kartlegging av nåværende tjenester og infrastruktur
- Konsekvenser for innbyggerne og kommunen
- Mulige løsninger og tiltak - inkl. kostnad

30) Tiltak på kommunalsjefområder, og tallbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 1 Økonomiplan.pdf». Investeringsbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett.pdf». Økonomiplanen oppdateres etter vedtak og distribueres til kommunestyret.

Følgende medlemmer tok ordet i saken:

Asbjørn Birkeland (Sp)

Ann Kristin Kalvik (Ap)

Aud Hege J. Hebnes (H)

Alan G. Thompson (SV)

Lillian Nordengen (Sp)

Sigrid Bojesen Fatnes (Sp)

Steinar Jørgensen (Uavh.)

Paul Løyning (H)

Formannskapetets innstilling og fellesforslag fremmet av Asbjørn Birkeland (Sp) settes opp mot hverandre ved votering. Formannskapetets innstilling falt.

KOM - vedtak:

1) Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerka tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

2) Årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for 2026 - 2028, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2025 (vedlegg 2) vedtas.

3) Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 2,79 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 1,99 %. For 2025 er det budsjettert med et overskudd på kr. 2 304 123. Overskuddet avsettes til disposisjonsfond.

4) Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	Kroner	52 507 700
Oppvekst	Kroner	163 764 950
Helse og velferd	Kroner	245 137 363
Næring og samfunn	Kroner	105 199 164
Netto driftsramme kraft	Kroner	-53 260 000
Netto drift overordna	Kroner	-34 704 000
Avskrivninger og kalk/renter	Kroner	-61 685 000
Total netto ramme	Kroner	416 960 177

Nettorammene er inklusive avskrivninger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løyse arbeidsoppgaver uten nyttilsetninger.

Investeringer

5) Investeringsbudsjett for 2025 vedtas i tråd med oppstilling i vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett.pdf»

Investering innenfor selvkost (VAR)	Kroner	23 200 000
Andre investeringer	Kroner	29 538 700
Startlån for videreformidling	Kroner	5 000 000

Investeringsbudsjettet finansieres med:

Refusjoner/ekstern finansiering	Kroner	3 600 000
Momskompensasjon	Kroner	5 907 740
Ubrukte lånemidler	Kroner	28 230 960
Nytt lån VA	Kroner	15 000 000

Kommunedirektøren gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen er avgrenset til 1 million kroner. Ved omdisponeringer orienteres det i tertialrapportene.

6) Sauda kommune tar opp følgende lån i 2025:

VAR	Kroner	15 000 000
Øvrige opplån	Kroner	0
Startlån	Kroner	5 000 000

Kommunedirektør blir delegert myndighet til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeidet i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum skal være innenfor grenser som kommuneloven setter, jf. Kommuneloven § 50 nr. 7. Delegeringen gjelder i hele lånets løpetid.

7) Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8) Eiendomsskatt vedtak for året 2025 i Sauda kommune: For eiendomsskatteåret 2025 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2025 være lik 7/7 av differansen mellom eiedomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er begrunnet med nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blei sett på som næringseiendom.

Verkeområde

For skatteåret 2025 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i heile kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav

- a) Eiendomsskattesats
 - i. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2025 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
 - ii. Differensiert skattesats for boligdelen i eiendommer med selvstendig boligdel, med tilhørende tomt, for 2025 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
 - iii. Eiendomsskattene for alle eiendommer taksert, kontorjusteres med 10% for år 2025 jfr. § 8 A-4 (2)
 - iv. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner blir gjort med 1/7 del hvert år fra og med 2019.
 - b) Takstvedtekter:
 - i. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune ble vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.
 - c) Terminer:
 - i. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.
 - d) Takster:
 - i. Taksering fra 2013 ligger til grunn for satser.
 - e) Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:
 - i. Unntak gis i tråd med oppstilling i kapittel 13.2
 - ii. Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert myndighet til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/ organisasjoner på grunnlag av søknad.
- 9) Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.
- 10) Disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805 reguleres slik at fondet viser kroner 21 millioner per 01.01.2025.
- 11) Kommunestyret forutsetter at mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, følges opp. Med mål og premisser menes de i budsjettframlegget beskrevne formål i både drifts- og investeringsbudsjettet.

Verbalpunkter

12) Kommunestyret forutsetter økt rammetilskudd på kroner 4 471 000. Renteutgifter og inntekter justeres etter prognose rentebanen til Norges Bank. Kontorjustering av eiendomsskatt på 5% legges inn også for 2026 og 2027 og holdes på det nivået ut perioden.

13) Planstrategi, NSK-20, framskyndes 1 år (kroner 1 750 000 i 2025 og et tillegg på kroner 167 000 i 2026). Planstrategien finansieres med bruk av disposisjonsfond i økonomiplanperioden.

14) Kommunestyret ber kommunedirektøren fremme sak om mandat til «Framtidas Helse og Velferd etter samme modell og framdriftsplan som i prosjektet «Framtidas Oppvekst». Mandatet skal belyse følgende momenter:

- Oppdragsutlysning for eksternt konsulentbyrå
- Bruk av samlokalisering for å få størst grad av tjenester ut av ressursene.
- Forslag til investeringer som kan ta ned driftsutgiftene
- Innhenting av kunnskapsgrunnlag om framtidas behov.
- Belyse mulige effekter for hjemmetjenesten ved etablering av bofelleskap, som Comfortpark, der kommunen har leiligheter som kan tildeles på vedtak.
- Brukermedvirkning og involvering
- Kompetanseutvikling for ansatte
- Samarbeid med frivillige organisasjoner og lokalsamfunnet
- Prioriteringer i tjenester knyttet til barn- og unge skal belyses for å sørge for et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

15) Det gjennomføres et forprosjekt for barneskole med ulike løsninger- og kostnadsalternativ. Forprosjektet skal belyse etterbruk av bygg-/anlegg, trygg skolevei og ulike løsninger for idrettshall/flerbrukshall. Og det utarbeides en plan for oppgradering av barnehagene, ref. vedtak i sak 078/2024. INV-21 justeres til kroner 4 500 000 i 2025.

16) Sykkelparkering ved kommunale arbeidsplasser legges inn som nytt investeringsprosjekt INV-66, og tilføres kroner 320 000 i 2025, 220 000 i 2026 og 250 000 i 2027 og 2028.

17) Kommunestyret ønsker å få utredet mulighet for, samt skissert et kostnadsestimat og finansieringsløsninger for en fotballhall over 7'er banen/grusbanen i løpet av 2025 og i god tid før budsjettbehandlingen for 2026. Det må vurderes om kostnader til undervarme kan inngå i finansieringen.

18) Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med en sak om rullerende opptak i barnehage før tilbudet avvikles. Saken skal belyse kostnader og barns beste-vurderinger på 3 alternativ: Opprettholdelse av tilbudet som i dag, innføring av et tilbud i kun den største barnehagen og avvikling av tilbudet. Vurderingen skal også belyse kommunens og næringslivets utfordringer med rekruttering og mulig tap av arbeidskraft ved forlengede permisjoner ved venting på barnehageplass.

19) Kommunestyret ber kommunedirektøren planlegge for retaksering av eiendommer for eiendomsskatt i 2027.

20) Kommunestyret ønsker en orienteringssak om hjemme-habilitering. Saken skal belyse om hjemme-habilitering blir ivaretatt i tilstrekkelig grad, rullet ut og drevet fram i

Sauda kommune i dag. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, tilgang på ressurser og kompetanse og hvilke muligheter Sauda kommune har.

21) Kommunestyret ber om en sak knyttet til trygghetsalarm der en utreder gradert betaling etter inntekt med utgangspunkt i grunnbeløpet i folketrygden. Eksempelvis intervallene under 2 G, 2-5 G og over 5 G som for hjemmetjenestene. Og utrede muligheten for at de med inntekt under 2 G kan få tjenesten gratis.

22) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til Velferds-teknologi. Saken skal belyse status knyttet til implementering og bruk av Velferds-teknologi i Sauda kommune. Hvilke muligheter som ligger her, og hva som må til for å få dette til å bli et effektivt verktøy i omsorgstjenesten i kommunen. Kommunestyret vil også orienteres om planer for fremtiden, og status på ressurser og kompetanse innenfor feltet.

23) Kommunestyret ber kommunedirektøren videreføre støtten og innføre driftstilskudd til møteplassen. NSK-04 Møteplassen tilføres kroner 186 000 for finansiering i perioden.

24) Kommunestyret er positive til å inngå eit samarbeid med Etne Brann og Redning. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram ein sak om dette. Det opprettes et nytt tiltak NSK-39 der det budsjetteres med kroner 300 000 i inntekt for dette samarbeidet.

25) Kommunestyret ber kommunedirektøren reforhandle avtalen med MOT. Det budsjetteres med en innsparing på kroner 37 000 på tiltak OPP-09 for redusert betaling til MOT.

26) Kommunestyret ber kommunedirektøren redusere reise- og hotellutgifter ved Faglig Stab og Støtte. Det opprettes et nytt tiltak FSS-19 der det budsjetteres med kroner 240 000 i innsparing for tiltaket.

27) Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake med en sak om helgetilbud til ungdom mellom 15 og 18 år. Saken skal inneholde ulike alternativ for helgetilbud, samt belyse ressursbehov og kostnader knyttet til å etablere et slikt tilbud. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at ungdom i denne aldersgruppen er medvirkende i prosessarbeidet og at kommunedirektøren legger frem saken første halvår 2025.

28) Kommunestyret ber kommunedirektøren prioritere å øke med en ladestasjon med to uttak for billading ved Sauda Legesenter. Tiltaket utføres innenfor rammen til Næring og Samfunn.

29) Kommunestyret ber om en orienteringssak knyttet til tjenester til Hellandsbygd og innbyggerne der. Saudefaldene har historisk sett vært en viktig aktør for å støtte bygdesamfunnet ved å sørge for nødvendig infrastruktur som strøm, vann, kloakk, brøyting, samfunnshus osv. De siste årene har Saudefaldene gradvis redusert sitt engasjement, og det er signalisert at deres støtte til bygdesamfunnet kan bli ytterligere redusert. Kommunestyret ber om at orienteringssaken belyser følgende momenter:

- Kartlegging av nåværende tjenester og infrastruktur
- Konsekvenser for innbyggerne og kommunen
- Mulige løsninger og tiltak - inkl. kostnad

30) Tiltak på kommunalsjefområder, og tallbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 1 Økonomiplan.pdf». Investeringsbudsjettet justeres etter vedlegg «Vedlegg 2 Investeringsbudsjett.pdf». Økonomiplanen oppdateres etter vedtak og distribueres til kommunestyret.

Enstemmig vedtatt.

Vedlegg:

- 0 KI-generert oppsummering av forslag til budsjett 2025 for Sauda kommune
- 0 Kommunedirektørens forslag til Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 - 2028 v1
- 0 Tiltak - Anbefalte tiltak - KD v1
- 0 Tiltak - Ikke anbefalte forslag - KDv1
- 1 Kontrollutvalg - Budsjett 2025 - Sauda
- 1 Kontrollutvalg - Sak 20-24 Budsjett 2025
- 2 Budsjett Sauda næringsutvikling KF
- 3 Hovedplan vann og avløp 2025 versjon 5 utkast
- 4 Notat til budsjett Utdanningsforbundet
- 5 Kommentarer til budsjett 2025 fra Norsk Sykepleierforbund
- 0 Årsgebyr 2025

Formål med saken

Formålet med saken er å vedta budsjett for 2025 og økonomiplan for perioden 2025 - 2028.

Sammendrag

Sauda kommune befinner seg i en viktig utviklingsfase, der vi kombinerer tradisjoner med ambisjoner om et bærekraftig samfunn. Med slagordet «Litt bedre hver dag» fokuserer vi på kontinuerlig forbedring og innovasjon, til tross for stramme driftsrammer som krever prioriteringer og effektivisering. For å møte de økonomiske utfordringene, legger vi i budsjettet for 2025 opp til betydelige kutt, som vil merkes i mange deler av tjenestetilbudet.

Det foreslås et langsiktig utviklingsprogram for å omstrukturere tjenestene, ettersom kommunen har flere årsverk og høyere driftskostnader sammenlignet med andre kommuner. Skatteinntektene er beregnet til å øke betydelig som følge av endringer i skattegrunnlaget, som vil gi Sauda en forventet skattevekst fra 91 % til 99,7 % av landsgjennomsnittet innen 2026. Investeringsbudsjettet for 2025 er utformet for å unngå økning i låneopptak, samtidig som det er behov for store investeringer innen VA-området i kommende år.

Lover og regler

Kommunelova med forskrifter
Grønt hefte fra Finansdepartementet

Gjeldende planer, retningslinjer og vedtak

Folkehelse

Konsekvenser for barn, unge, eldre og funksjonsnedsatte

Økonomiske konsekvenser

Sjå vedlegg. Det er lagt opp til gode brutto driftsresultat på 3,43 % og et netto driftsresultat på 2,29 %.

Fakta

Sauda kommune er i en viktig utviklingsfase, der vi balanserer mellom å bevare tradisjoner og bygge et bærekraftig samfunn. Med slagordet «Litt bedre kvar dag» fokuserer vi på kontinuerlig forbedring og innovasjon i våre tjenester. Samtidig utfordrer stramme driftsrammer oss til å prioritere, effektivisere og omstrukturere. I samarbeid med ansatte, innbyggere, næringsliv og organisasjoner vil vi sikre bred deltakelse i beslutningsprosessene. Målet er å gjøre Sauda til en fortsatt attraktiv kommune å bo og jobbe i, samtidig som vi opprettholder et høyt servicenivå.

For å møte de økonomiske utfordringene, legger vi i årets budsjett opp til betydelige grep. Den demografiske utviklingen, med flere eldre og økt behov for omsorgstjenester, samt ønsket om å opprettholde gode tilbud for barn og unge, setter press på kommunens ressurser. For å sikre fremtidige tjenester, må vi revurdere måten de leveres på.

Budsjettet for 2025 innebærer nedskjæringer i flere sektorer. Oppgaver som tidligere er blitt løst med økte årsverk har ført til et økt press på driftsutgiftene, og nå er det nødvendig med inngripende kutt som vil merkes i mange deler av tjenestetilbudet. Kommunedirektøren roser organisasjonens endringsvilje, men understreker at ressursene ikke kan strekkes ubegrenset.

For å møte fremtidens krav foreslås det et langsiktig utviklingsprogram som vil omfatte strukturendringer i tjenestene. Det understrekes at sammenlignet med andre kommuner har vi flere årsverk og høyere driftskostnader, noe vi ikke kan opprettholde over tid. Samtidig baserer budsjettet seg på kraftinntekter på en størrelsesorden på kr. 135 millioner.

Skatteinntektene for 2025 er av regjeringen beregnet til kr. 162 millioner. Dette er en betydelig økning på kr. 22 million fra opprinnelig budsjett 2024. Revidert budsjett 2025 ligger på kr. 150 millioner. Kommunedirektøren har vært i kontakt med Statsforvalter og KS for å kvalitetssjekke denne økningen og har fått følgende uttalelse:

«Skatteinntektene for Sauda ser ut til å øke betydelig som følge av omleggingen i skattegrunnlaget fra 2025. Endringen innebærer at skatt på eierinntekter fjernes fra kommunenes skattegrunnlag, mens formuesskatten reduseres med 25 % i både 2025 og

2026. Dette kompenseres med økt skatt på alminnelig inntekt. Prognosene viser at Sauda går fra 91 % av landsgjennomsnittet i 2023 til 99,7 % i 2026, noe som forventes å gi sterk skattevekst for kommunen.»

Investeringsbudsjettet er lagt opp slik at en ikke øker kommunes låneopptak for 2025, som igjen bidrar til at en ikke øker renter- og avdragskostnadene. Kommunedirektøren viser til at det i økonomiplanperioden vil være nødvendig med store investeringer innen VA-området.

Kommunedirektøren har oppfattet at det var et ønske om å vurdere alternativer for å kunne redusere vann- og avløpsgebyrene ved å forleng avskrivningstiden på disse anleggene i selvkostmodulen. Dagens regulativ for vann- og avløp baserer seg på en avskrivningstid på 40 år. Kommunedirektøren har fått utarbeidet alternative avskrivningstider på 60 år og 80 år ut fra dagens investeringsnivå, men også med et anslag på fremtidige investeringer (her har en estimert 250 millioner i perioden).

Tabellen nedenfor viser reduksjon i vann- og avgifts gebyrene i økonomiplanperioden, basert på 60 år og 80 års avskrivningstid.

Reduserte gebyrer		2025	2026	2027	2028
Alt. I	Vann / avløp 60 år eks inv	1 242,00	1 253,00	1 198,00	810,00
Alt. II	Vann / avløp 60 år ink inv	1 199,00	1 499,00	1 661,00	1 481,00
Alt. III	Vann / avløp 80 år eks inv	1 815,00	1 832,00	1 760,00	1 288,00
Alt. IV	Vann / avløp 80 år ink inv	1 756,00	2 156,00	2 455,00	2 290,00

Tabellen viser at en for år 2025 med 80 års avskrivningstid vil få redusert vann- og avløpsgebyr på kr 1 815,- ut fra dagens nivå på investeringer.

Kommunedirektøren vil opplyse om at en i regnskapet vil benytte 40 år avskrivningstid iht. kommunal regnskapsforskrift og at en ved å benytte en annen avskrivningstid i selvkostberegningen vil naturlig nok medføre ulikheter på selvkostområdet.

Regjeringen har opplyst om at de vil fremme forslag til statsbudsjettet for 2025 om redusere i merverdiavgiften for vann og avløp fra 25% til 15%. Dette betyr en reduksjon i disse avgiftene. Kommunedirektøren vil innarbeide dette i vår regulativ når stortinget har fattet vedtak.

Kommunedirektøren har foreslått at en antar at avkastningen på kommunens plasseringer vil ligge på rundt 7 millioner kroner. Det er selvsagt usikkerhet knyttet til denne posten. Forutsetning for at en skal kunne budsjettere denne inn, er at en samtidig avsetter 3 ganger denne inntekten på disposisjonsfond for valutakurs og rentereguleringsfond 256 080 805, slik at dette fondet viser minimum 21 millioner kroner.

Innkomne uttalelser

Vurdering og konklusjon

I budsjett og økonomiplan er det lagt opp til forholdsvis store endringer i driftsnivå fra foregående år. Kommunedirektøren er klar over at en del av forslaga i budsjettet er inngripende, og utfordrer eksisterende tanker og oppfatning om hva og hvordan Sauda

kommune skal angripe framtida. Realiteten er likevel at Sauda kommune framover vil ha store utfordringer med å rekruttere folk, og at det ikke vil være mulig å levere verken helse, barnehage eller skole på same nivå, og med same struktur som en har i dag.

Kommunedirektøren sitt budsjettforslag er ikke av en slik art at kommunestyret kan se at en er i mål. For å møte fremtidens krav foreslås det et langsiktig utviklingsprogram som vil omfatte strukturendringer i tjenestene.

Investeringsbudsjettet er lagt opp slik at en ikke øker kommunes låneopptak for 2025.

Kommunestyret har vært tydelige på at kommune skal gjøre seg mindre avhengige av kraftinntekter for å finansiere driftsbudsjettet. Det viser seg å være særs vanskelig å oppfylle, med mindre det blir gjort noe med de strukturelle endringene av kommunens tjenester. Kommunaldirektørens minner her om at forslag til budsjett 2025 er finansiert med 96 % av kommunens kraftrelaterte inntekter. For økonomiplanperioden har kommunedirektøren lagt inn en reduksjon av bruk av kraftinntekter på 12,5 millioner per år i 2026 -2028

Alternativ forslag til vedtak i punkt 2 - vedrørende gebyrer.

Alt. I Kommunestyret vedtar 60 års avskrivningstid for vann- og avløpsgebyrene for selvkostberegningen.

Alt. II Kommunestyret vedtar 8 års avskrivningstid for vann- og avløpsgebyrene for selvkostberegningen.

Sauda, den 24.10.2024

Vegard Thise, kommunedirektør